

УДК 351.85.001.12-027.22..796.011.1(045)

І. А. Гасюк,
доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
завідувач кафедри фізичної культури та валеології,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД ЯК МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

У статті розглянуто змістово-процесуальні засади використання програмно-цільового підходу в розвитку фізичної культури та спорту в Україні. Визначено вимоги та принципи застосування, охарактеризовано зміст технологічних складових програмно-цільового підходу, як механізму державного управління розвитком фізичної культури та спорту, доповнено перелік показників-індикаторів оцінювання ефективності реалізації державних цільових програм розвитку галузі.

In the article, it is considered to maintenance and judicial principles of the use of programmatic-having a special purpose approach in development of physical culture and sport in Ukraine. Requirements and principles of application are certain, maintenance of technological constituents of programmatic-having a special purpose approach is described, as to the mechanism of state administration development of physical culture and sport, the list of indexes of evaluation of efficiency of realization of the government having a special purpose programs of development of industry is complemented.

Ключові слова: програмно-цільовий підхід, фізична культура, спорт, управління.

Key words: programmatic-having a special purpose approach, physical culture, sport, management.

ВСТУП

Під програмно-цільовим підходом розуміють механізм державного управління розвитком фізичної культури та спорту, який забезпечує шляхом застосування відповідних управлінських технологій (планування, прогнозування, програмування, моніторинг, оцінювання), методів та засобів досягнення цілей та вирішення програмних завдань на основі дотримання принципів та вимог до предметної сфери його застосування. В наукових працях [1; 2; 4—11] висвітлюються певні методологічні аспекти окремих технологічних складових цього універсального механізму державного управління розвитком будь-якої сфери соціально-економічного життя суспільства, але водночас залишається відкритою проблема визначення принципів, передумов використання програмно-цільового підходу в процесах державного управління розвитком галузі, логічної послідовності застосування окремих його технологічних складових з детальним визначенням методів та засобів їх реалізації. Вирішення вище означених проблем дозволить значно підвищити ефективність застосування програмно-цільового підходу в реалізації державної політики та довгострокових стратегічних планів розвитку галузі.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

— на теоретико-методологічному рівні визначити передумови застосування програмно-цільового підходу в розвитку галузі фізичної культури та спорту;

— визначити зміст закономірностей для використання програмно-цільового підходу з метою усталеного розвитку галузі фізичної культури та спорту;

— провести структурну систематизацію та змістово-процесуальне визначення технологічного комплексу програмно-цільового підходу, як механізму державного управління розвитком фізичної культури та спорту в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ

З організаційно-методичної точки зору використання програмно-цільового підходу як механізму державного управління розвитком галузі, є доцільним у разі виникнення означеної нижче сукупності умов:

— наявність кризової ситуації, низької ефективності повсякденного функціонування галузі фізичної культури та спорту, яка унеможлиблює сталий розвиток, адже є необхідним вжиття заходів антидепресивного характеру;

— проблеми, які зумовлюють кризовий стан у діяльності галузі, мають системний характер, певною мірою руйнують структурно-функціональні зв'язки між суб'єктом та об'єктом управління, зменшується "чутливість" керованої системи на управлінські впливи, вжиті заходи щодо виправлення ситуації не призводять до очікуваного ефекту;

— покращення фактичного стану галузі не можливе в короткостроковій перспективі за рахунок здійснення заходів локальної дії, а яке можливе лише за умови здійснення заходів системного, всезагального характеру;

— досягнення бажаного прогнозованого стану розвитку галузі маловірогідне без стратегічного довгострокового, середньострокового, короткострокового планування;

— необхідність конкретизації і адекватному виборі цілей на основі багатокритеріального аналізу, зважуван-

ня альтернатив, раціонального розподілу наявних обмежених ресурсів з метою їх оптимального використання і досягнення максимально можливого результату;

— необхідністю негайного врегулювання функціональних зв'язків між компонентами: проблема — ціль — засіб — результат — ефект;

— спостерігаються явища диспропорції в розвитку окремих підсистем галузі, розбалансованість, невідповідність рівня їх функціонування запитам суспільства, усунення яких здійснюється неадекватними проблемами заходами, у вигляді надлишкового так і недостатнього спрямування ресурсів на її подолання.

Програмно-цільовий підхід реалізується через структурно-логічні взаємопов'язані технологічні процеси — планування, прогнозування, програмування, моніторинг, оцінювання ефективності реалізації програм.

Планування являє собою процес наукового обґрунтування цілей, пріоритетів, визначення шляхів та засобів їх досягнення. Планування як технологія програмно-цільового підходу розвитку фізичної культури та спорту реалізується шляхом розробки стратегічних довгострокових, середньострокових планів, а в поточній діяльності — короткострокових або оперативних планів роботи. Планування спрямоване, в першу чергу, на обґрунтування вихідних засад та передумов щодо прийняття управлінських рішень та їх реалізації. Процес планування має відповідати таким вимогам: оптимальності — тобто бути спрямованим на вирішення задачі оптимізації, розв'язання якої дозволить за найменшого використання ресурсів досягнути найкращого, максимального результату в найкоротші, але достатні для функціонально-структурних перетворень строки; визначеності — строки, показники, умови реалізації мають бути чітко формалізовані в кількісному та якісному аспектах, науково обґрунтованими та досяжними; цільової спрямованості — мають чітко визначатись ціль та завдання на основі всебічної діагностики проблем, їх глибини, обсягу, причин виникнення, наслідків за часовими аспектами, структурності та функціональною деструктивною спрямованістю.

Прогнозування — процес, спрямований на створення системи науково обґрунтованих показників, які описують стан об'єкта в майбутньому, якого він має досягнути в результаті управлінських впливів, конкретизацію шляхів та тенденцій його розвитку з урахуванням ендогенних та екзогенних факторів. Прогноз має бути достовірно значущим і відповідати комплексу математико-статистичних вимог до процесу його здійснення. Метою прогнозування розвитку фізичної культури та спорту є створення науково обґрунтованих та перевірених передумов для досягнення запланованої мети, які мають розкривати стан і тенденції розвитку економіки країни в цілому, окремих регіонів; запиту та потреби суспільства в галузі фізичної культури та спорту; оцінку наслідків реалізації управлінських рішень. Державне прогнозування базується на основі таких принципів: цілісності, об'єктивності, науковості, гласності, самостійності, рівності [13].

Програмування — процес розробки довгострокових національних, регіональних програм розвитку фізичної культури та спорту, окремих підсистем галузі, порядок прийняття та спрямованість яких визначається

в державному стратегічному плані розвитку фізичної культури та спорту в Україні. Державна цільова програма розвитку фізичної культури та спорту є соціальною програмою, в якій визначений комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем в галузі, окремих її підсистем на рівні держави або окремих регіонів, реалізація яких здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням [14]. Основними стадіями розробки та виконання державної цільової програми розвитку фізичної культури та спорту є:

— ініціювання розроблення державної цільової програми, розроблення та обговорення концепції програми;

— схвалення концепції програми та прийняття рішення щодо розроблення проекту програми, визначення державного замовника та строків її розроблення;

— розроблення проекту програми — визначення заходів і завдань, що пропонуються для включення до неї, а також обсягів і джерел фінансування;

— державна експертиза проекту програми;

— погодження та затвердження програми;

— проведення конкурсного відбору виконавців заходів і завдань програми;

— організація виконання заходів і завдань програми, здійснення контролю за їх виконанням;

— підготовка та оцінка щорічних звітів про результати виконання програми, а в разі потреби — проміжних звітів;

— підготовка та опублікування в офіційних друкованих виданнях заключного звіту про результати виконання програми [14].

Узагальнюючи дані наукових праць [1; 3; 6; 8] під моніторингом (англ. monitoring — контролювання) слід розуміти технологію програмно-цільового підходу, яка забезпечує перманентне спостереження та оперативний збір даних за основними інформативними показниками про хід виконання цільових програм розвитку галузі, їх впорядкування та систематизацію у відповідності до висунутих завдань та цілей визначених у програмі здійснення моніторингу, механізм суспільного контролю за витратою бюджетних засобів, спрямованих на реалізацію програмних заходів. У даному контексті слід зауважити, що під моніторингом цільових програм також розуміють інструмент оцінки результативності цільових програм, що, на нашу думку, вимагає конкретизації в частині часової та процедурної визначеності оцінювання. У разі, якщо мова йдеться про підсумкове оцінювання ефективності реалізації цільових програм, то це є прерогативою окремої технологічної складової програмно-цільового підходу — оцінювання ефективності реалізації програм в цілому після її остаточного виконання, тому в процесі моніторингу доцільно визначати процедуру оцінювання суто в оперативно-поточному контексті, яка покликана забезпечити отримання термінової інформації про якісний стан ходу виконання програм та окремих її складових. Згідно зі змістом нормативно-правових актів [14] контроль (моніторинг) за виконанням державної цільової програми здійснюється з метою: забезпечення виконання заходів та завдань

програми в установлені строки; досягнення передбачених цільових показників програми; забезпечення використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів за призначенням. Також слід відзначити, що досягнення передбачених цільових показників на момент закінчення виконання певної програми, не забезпечує її високої ефективності, адже умови функціонування галузі можуть діаметрально змінюватись (зміни якості і рівня розвитку соціально-економічного стану суспільства, політичні та фінансові пертурбації, кризові явища або навпаки, тенденції до сталого розвитку та інше), а ефективність може бути встановлена тільки через механізм оцінювання. Основними етапами здійснення процесу моніторингу за виконанням цільових програм розвитку галузі є:

- програмно-плановий, на якому здійснюється визначення мети, завдань моніторингу, добір засобів та методів його проведення, часово-хронологічна узгодженість здійснення контрольних заходів за окремими складовими реалізації цільових програм розвитку галузі, окреслення комплексу інформативних показників стану об'єкта моніторингу, розробка необхідної документації, методів систематизації та впорядкування отриманих даних, визначення фінансового та кадрового забезпечення для проведення процедури моніторингу;

- інструментально-підготовчий етап, на якому здійснюється затвердження документів, форм збору та фіксації даних, інструкцій для посадових осіб щодо їх отримання та реєстрації, комп'ютерних технологій формування, ведення, зберігання відповідних баз даних моніторингу, підготовка та навчання відповідного персоналу;

- етап збору та накопичення інформації, що включає перманентне, у відповідності до визначених часових меж надходження, систематизацію та впорядкування інформаційних потоків у електронні та інші банки даних, із одночасним контролем їх повноти, достовірності, об'єктивності та відповідності процедури їх формування програмним вимогам;

- оцінювально-корегувальний етап, який передбачає поточне оцінювання якості ходу виконання цільових програм розвитку фізичної культури та спорту і на основі отриманих результатів здійснення розробки заходів щодо проведення корекції реалізації програми;

- підсумково-аналітичний етап, що передбачає зведення, систематизацію та впорядкування усієї отриманої інформації, кінцевих даних показників моніторингу виконання програм для їх подальшої обробки і використання в процедурі оцінювання ефективності програм розвитку галузі фізичної культури та спорту.

У науковій літературі під оцінюванням розуміють управлінську функцію, яку застосовують періодично та селективно, у разі потреби здійснення незалежної, системної й об'єктивної перевірки стану прогресу щодо досягнення чи відхилення від досягнення очікуваних результатів [8]. Процес оцінювання має відбуватись у реальному часі та враховувати динаміку керованого процесу, здійснюватись на основі апробованих та адекватних математико-статистичних методах, які дозволяють на основі кількісних даних найбільш інформативних індикаторів, визначати якісну міру результатів та стан об'єкта управління [12]. На нашу думку, під оцінюван-

ням ефективності реалізації програм розвитку фізичної культури та спорту слід розуміти не тільки процедуру порівняння отриманого результату з прогнозованим, а комплекс формалізованих дій, спрямованих на встановлення міри співвіднесення між витраченими ресурсами та якісними показниками стану розвитку галузі та її окремих підсистем, які є найбільш важливішими та пріоритетними з точки зору державної політики, спрямованої на досягнення соціального добробуту населення країни засобами фізичної культури та спорту. Отже, в даному контексті необхідно здійснювати оцінювання таких складових реалізації державних програм розвитку галузі: ступінь збігу досягнутих показників індикаторів до запланованих; міру співвіднесення ресурсних витрат до досягнутого результату із подальшим порівнянням з нормативами; міру відповідності досягнутого рівня розвитку галузі після реалізації програм до фактично-необхідно рівня розвитку фізичної культури та спорту.

Найважливішою складовою в процедурі оцінювання ефективності реалізації цільових програм розвитку фізичної культури та спорту є поняття індикаторів — кількісних даних оцінюваних показників відображених у відповідних одиницях вимірювання. Показники-індикатори є чітко визначеними величинами, які характеризують кількісну та якісну сторони процесу реалізації програм, а саме: витрат, результату, ефективності та їх агрегованих похідних. До основних груп показників-індикаторів, за якими здійснюється визначення ефективності реалізації програм розвитку галузі, слід віднести:

- показники ресурсних витрат — обсяг фінансування програмних заходів, використання трудових, матеріально-технічних ресурсів, витрати на інноваційно-наукове забезпечення, інформаційне, медичне забезпечення;

- показники результативності — характеризують відношення фактично досягнутих результатів до запланованих у сфері забезпечення діяльності галузі фізичної культури і спорту та якісних показників рівня розвитку галузі, її окремих підсистем;

- показники ефективності — характеризують співвідношення витрат із досягнутим результатом, а також відповідність рівня розвитку галузі фізичної культури та спорту запитам суспільства та держави.

Формування переліку індикаторів-показників, а також системи якісної інтерпретації їх даних (оцінки) є фундаментальним питанням, адже його вирішення забезпечує більш високу лабільність, чутливість та керованість процесу реалізації відповідних програмних заходів. На нашу думку, індикатори-показники мають відповідати таким вимогам: по-перше, бути достатньо інформативними, що дозволить виключити другорядні та дублюючі показники; по-друге-об'єктивно відображати кількісні та якісні перетворення, що відбуваються в галузі під час реалізації програмних заходів; по-третє, бути достатньо простими та доступними з точки зору практичного застосування; по-четверте, кореспондуватись із цільовими показниками-індикаторами; по-п'яте, мати кількісний вираз, який в подальшому може бути якісно інтерпретований та оцінений. П'ята умова викликана тими тенденціями, які спостерігаються в нині дію-

чих цільових програмах розвитку галузі, а саме — очікувані показники результативності, як правило, сформульовані якісно, в словесній формі, що не дозволяє взагалі встановити міру реалізації спланованого. Також спостерігається нечіткість формулювань якісного стану керованої системи після реалізації програм та відсутність будь-якої кількісно-якісної формалізованої його визначеності.

Аналіз чинної нормативно-правової бази [15] засвідчив, що в галузі фізичної культури та спорту до типових бюджетних програм віднесено: програми навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських та не олімпійських видів спорту; забезпечення підготовки спортсменів вищих категорій школами вищої спортивної майстерності; утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл; фінансова підтримка місцевих організацій всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств; фінансова підтримка спортивних споруд; здійснення фізкультурно-спортивної та реабілітаційної роботи серед інвалідів. Слід відзначити, що вищим виконавчим органом державної влади в сфері фізичної культури та спорту не передбачено типових програм розвитку таких підсистем галузі, як масовий спорт серед широких верств населення (лише визначено одним із завдань діяльності фізкультурних громадських організацій, добровільних спортивних товариств у частині отримання ними бюджетних коштів), фізкультурно-оздоровча та спортивна робота в навчальних закладах, хоча фізкультурно-спортивною роботою саме в цих підсистемах галузі має бути охоплена найбільша кількість населення України. Результативні показники виконання програм зведено у чотири групи: показники затрат, показники продукту; показники ефективності; показники якості. Запропоновані показники оцінки ефективності реалізації програм розвитку галузі, на нашу думку, мають фрагментарний характер, адже більше висвітлюють усереднені фінансові показники витрат із розрахунку на одну особу, кількість виділених коштів, а не ефективність їх використання, збільшення у відсотках кількості призових місць, проведених заходів, осіб, що займаються певними видами спорту та підготовлених майстрів спорту, загальні показники діяльності окремих спортивних шкіл та інше. Слід відзначити, що відсутня методика якісної інтерпретації вищенаведених даних, згідно якої можна було б оцінити саме ефективність реалізації програм, адже нині діючі показники дозволяють лише констатувати кількісні характеристики показників окремих напрямів роботи певних підсистем галузі. Також проблемою є те, що відсутні комплексні показники-індикатори якості, за якими можна було б оцінити стан розвитку підсистем та галузі в цілому.

У відповідності до завдань, які є суто специфічними для кожної окремої підсистеми галузі, нами визначено показники-індикатори, які могли б виступати інформаційними квантами в матриці потоків, що характеризують кількісно-якісний стан динаміки розвитку окремих її підсистем. У разі застосування процедури агрегування та рейтингової оцінки можливе їх використання для аналізу діяльності й динаміки розвитку фізичної культури і спорту в цілому, визначати ефективність її повсякденного функціонування (див. табл. 1). До існуючого переліку показників-індикаторів виконання бюджетних програм щодо розвитку окремих підсистем галузі слід

віднести показники, які характеризують якісну складову ефективності діяльності галузі, а саме: рівень здоров'я населення різних віково-гендерних груп; ефективність діяльності галузі в напрямі профілактики та попередження підліткової злочинності, щодо вживання наркотичних речовин, алкоголю, тютюнопаління; агітаційно-пропагандистська робота з населенням; залученні до занять фізичною культурою і спортом за місцем проживання усіх груп населення, розвиток матеріально-технічної бази та ефективності її використання у відповідності до нормативів; вартість та ефективність використання бюджетних коштів у процесі якісної підготовки спортсменів до участі у змаганнях відповідного рангу, підготовки спортсменів вищих розрядів та спортивних звань у розрізі окремих видів спорту; показники кадрового забезпечення окремих підсистем галузі та ефективності використання кадрового потенціалу; показники розвитку видів спорту за критеріями найбільшої масовості та доступності, фінансових витрат на утримання матеріально-технічної бази для занять, підготовки висококваліфікованих спортсменів, фінансово-ресурсної ємності підготовчого процесу щодо досягнення високих результатів (призових місць) на змаганнях відповідного рангу.

Ефективність використання програмно-цільового підходу в державному управлінні розвитком фізичної культури та спорту, на нашу думку, буде значно вищою за умови дотримання таких методологічних принципів:

— системності, який передбачає глибоке та детальне вивчення кількісно-якісних закономірностей між підсистемами галузі, сфери фізичної культури та спорту з іншими соціально-економічними системами, яке утворює фундаментальну основу для відпрацювання рішень, спрямованих на досягнення стратегічної мети діяльності галузі, із спрямуванням окремих підсистем галузі на вирішення чітко окресленого кола завдань. Зміст цього принципу передбачає розробку системи показників-індикаторів, методів, засобів, моделей, які повною мірою відображали б динаміку розвитку галузі та її окремих підсистем, а також хід реалізації програмних заходів;

— пріоритетності та цілеспрямованості, який передбачає використання програмно-цільового підходу для досягнення чітко формалізованих, адекватних цілей, які мають бути визначеними на основі загальнодержавних пріоритетів розвитку галузі, вирішувати проблеми загальнодержавного характеру, галузі в цілому, а не окремих підсистем, або нівелювати вплив другорядних, локалізованих та тимчасових негативних явищ. Дотримання цього принципу забезпечить ефективне використання обмежених наявних фінансових, кадрових, матеріально-технічних ресурсів;

— комплексності, що визначає використання програмно-цільового підходу на основі врахування взаємозв'язків та кореспондуючих залежностей, зворотних низхідних тенденцій між процесами та результатами реалізації програмних заходів. Дотримання цього принципу забезпечить нівелювання суб'єктивних поглядів окремих розробників та авторів програм на тенденції та пріоритети в розвитку галузі, наприклад, витрачання значних сум бюджетних коштів, ресурсів на досягнення високих призових місць на змаганнях різного рівня, коли в той же час абсолютна більшість молоді та підлітків, які в май-

Таблиця 1. Матриця якісних інформаційних показників-індикаторів рівня розвитку підсистем та галузі фізичної культури та спорту

Фізичне виховання та спорт в освітній сфері	Масовий спорт та фізкультурно-оздоровча робота серед інвалідів	Олімпійський спорт, неолімпійський спорт, паралімпійський, дефлімпійський спорт
Кількість годин навчальних занять фізичною культурою на тиждень, од.	Кількість штатних працівників, що здійснюють спортивно-масову роботу з громадянами за місцем проживання до загальної кількості тих, хто займається, та до загальної кількості населення за віковими групами, чол.	Співвідношення бюджетних витрат до загальної кількості зайнятих призових місць на змаганнях міжнародного рівня, грн./місце (за видами спорту)
Кількість дітей, підлітків, студентів, що відвідують заняття з фізичної культури, чол.	Кількість спортивних споруд за місцем проживання громадян та у місяця масового відпочинку, од.	Співвідношення бюджетних витрат до загальної кількості зайнятих призових місць спортсменами центру "Інваспорт" на змаганнях міжнародного рівня, грн./місце (за видами спорту)
Відношення кількості дітей та підлітків, студентів, що відвідують заняття, до загальної кількості тих, хто навчається, %	Усереднені показники фізичного та соціального здоров'я населення за регіонами: середня тривалість життя, кількість днів проведених на лікаринію до загальної кількості працездатного населення, середнє відношення витратків з сімейного бюджету на лікування і на фізичну культуру, грн.	Бюджетні видатки на реконструкцію та введення в дію нових спортивних споруд за видами спорту, тис. грн.
Показники (за паспортами здоров'я) рівня здоров'я, фізичного розвитку дітей та підлітків, студентів, %	Показники захворюваності та смертності населення, випадків на 10000 тис. осіб	Показники ефективності експлуатації спортивних споруд (згідно переліку КМУ) за видами спорту, % до нормативних показників
Рівнями засвоєння теоретико-методичних знань з фізичної культури, %	Відношення отриманих та використаних бюджетних коштів за статтями витратків до виконаних програмних видів робіт, грн. (проведених змагань, к-ть охоплених усіма видами спортивно-масової роботи, кількість спортивно-оздоровчих секцій для населення усіх віково-гендерних груп)	Кількість видів спорту, що культивуються (олімпійські, не олімпійські, паралімпійські, дефлімпійські) та кількість тих, хто ними займається, од. чол.
Відношення кількості днів навчання, пропущених по хворобі, до загальної кількості учнів, студентів, люд./днів.	Ефективність використання наявної спортивної матеріально-технічної бази, % до нормативу.	Для федерацій за видами спорту, ДСТ, клубів що мають державну підтримку: відношення отриманих та використаних бюджетних коштів за статтями витратків до виконаних програмних видів робіт, грн. (проведених змагань, к-ть призових місць, зайнятих вихованцями, к-ть охоплених усіма видами спортивно-масової роботи, підготовлених масових розрядів, КМСУ, МСУ та МСМКУ)
Кількість проведених заходів фізкультурно-спортивного характеру, од.	Грошові кошти, спрямовані на відновлення, утримання, створення нових спортивних споруд, залів, майданчиків, грн.	Показники травматизму спортсменів за видами спорту, окремо неповнолітні од.
Показники фізкультурно-оздоровчої роботи: наявність проведення фізкультурно-оздоровчих заходів протягом навчального дня; кількість спортивних секцій за видами; наявність спортивного клубу в ВНЗ І-4 р.а.	Кількість інвалідів, охоплених фізкультурно-спортивною роботою, до загальної кількості, %	Показники обстежень фізичного стану спортсменів за видами спорту, % відношення, що не мають відхилень до тих, що їх мають
Успішність здачі тестів та нормативів фізичної підготовленості, % (за індивідуальними темпами приростів показників)	Відношення загальної кількості працівників, що проводять роботу з інвалідами до їх загальної кількості, %	Кількість підлітків, що займаються у спортивних секціях, за видами спорту, притягнутих до відповідальності за скоєні правопорушення, од.
Відношення тих, хто займається, до кількості штатних працівників, що здійснюють усі види роботи, %	Показники підліткової злочинності: стоять на обліку у відділах внутрішніх справ; відсоток неповнолітніх, засуджених за скоєні злочини, до загальної кількості засуджених, %; за вживання паркоцидних речовин, %	
Ефективність використання наявної спортивної матеріально-технічної бази, % до нормативу.	Кількість проведених заходів з попередження злочинності, вживання наркотичних речовин, паління, алкоголю за місцем проживання громадян, од.	
Витрати на придбання інвентарю та обладнання з розрахунку на одного студента, учня, грн.	Кількість підлітків та молоді, охоплених фізкультурно-правовою роботою за місцем проживання, тис. чол.	
Грошові кошти, спрямовані на відновлення, утримання, створення нових спортивних споруд, залів, майданчиків, грн.	Обсяг коштів, витрачених на соціальну рекламу, просвітницьку роботу з населенням, тис. грн.	

бутньому мають утворити резерв відповідних збірних команд, не мають можливості займатись в нормальних умовах і має незадовільний стан здоров'я, або пріоритетний розвиток спорту вищих досягнень і відповідно спрямування туди лівової частки бюджетних ресурсів галузі в країні, населення якої характеризується низьким рівнем здоров'я, а 80 % дітей та підлітків мають відхилення в стані здоров'я та фізичного розвитку. Нехтування даним принципом призвело до того, що відбувається боротьба не з причинами, а з наслідками, тому реалізація більшості програм не має ніякої ефективності та результативності;

— оптимальності, що визначає застосування програмно-цільового підходу за певних умов, у яких він є найкращим механізмом розв'язання назрілих проблем, забезпечує саме той варіант та шлях розвитку галузі, який в перспективі призведе до максимального задоволення потреб держави, населення в сфері фізичної культури та спорту;

— збалансованості та пропорційності, який передбачає застосування програмно-цільового підходу на основі балансової узгодженості показників-індикаторів, дотримання пропорційності та домірності розвитку окремих підсистем галузі. Власне, йдеться мова про те, що розвиток галузі має відбуватись комплексно, але на основі певної цільової узгодженості в реалізації окремих програм, які взаємодіяли б та підвищували ефект від реалізації кожної з них, а не навпаки, мали характер "місцевої" дії.

ВИСНОВКИ

Таким чином, підводячи підсумки, слід відзначити, що застосування програмно-цільового підходу як механізму державного управління розвитком галузі фізичної культури та спорту слід здійснювати на основі стратегічного плану у відповідності до розробленої системи директивних документів, із хронологічно-логічною узгодженістю застосування окремих його технологій з відповідним інструментально-методологічним забезпеченням.

Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на вирішення проблем щодо впорядкування та розробки інформативних показників-індикаторів, удосконалення методичного забезпечення щодо оцінювання ефективності реалізації державних цільових програм розвитку галузі за окремими підсистемами та напрямками роботи, системи рейтингової оцінки розвитку фізичної культури та спорту відповідних територіально-адміністративних одиниць, інформативних моделей прогнозування рівня розвитку галузі внаслідок реалізації програмно-цільового підходу.

Література:

1. Бурик З.М. Моніторинг у програмно-цільовому управлінні регіональним розвитком [Електронний ресурс] / З.М. Бурик // Демократичне врядування. — 2008 / 1. — № 1. — Режим доступу до журналу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/zmist.html>.
2. Бурик З.М. Оцінка ефективності програм регіонального розвитку (на прикладі Львівської області) [Електронний ресурс] / З.М. Бурик // Державне управління: теорія та практика. — 2008 / 1. — № 7. — Режим доступу до журналу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2008-1/>.

<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2008-1/>.

3. Ведунг.Е. Оцінювання державної політики та програм: пер. з англ. В. Шульга. — К.: Всеуито, 2003. — 350 с.

4. Державне управління науково-технічним прогресом: економічні аспекти: автореф. дис. д-ра наук з держ. управління: 25.00.05 [Електронний ресурс] / В.М. Рижик; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 1999. — 36 с.

5. Жовнірчик Я.Ф. Обумовленість сталого розвитку регіону та необхідність його державного регулювання [Електронний ресурс] / Жовнірчик Я.Ф. // Державне управління: теорія та практика. — 2009 / 1. — № 9. — Режим доступу до журналу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2009-1/>.

6. Кобилев А.Г. Муниципальное управление и социальное планирование в муниципальном хозяйстве / А.Г. Кобилев, А.Д. Киреев, В.В. Рудой. — Ростов н/Д.: Феникс, 2007. — 608 с.

7. Моделі та методи планування діяльності органів місцевої влади з надання послуг населенню: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.11 [Електронний ресурс] / Ю.В. Петровська; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана". — К., 2007. — 19 с.

8. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / Лендвел М., Винницький Б., Ратейчак Ю., — К.: В-во "К.І.С.", 2007. — 120 с.

9. Науково-методичні засади формування механізмів державного управління проектно-програмним розвитком регіонів України: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 [Електронний ресурс] / П.С. Гурій; Донец. держ. ун-т упр. — Донецьк, 2008. — 19 с.

10. Програмно-цільовий підхід як механізм регулювання екологічно збалансованого розвитку курортно-оздоровчих територій [Електронний ресурс] / О.І. Гулич // Культура народів Причорномор'я. — 2004. — № 55, Т.3. — С. 81—83.

11. Рожкова І.В. Особливості планування та впровадження організаційних змін у сфері охорони здоров'я [Електронний ресурс] / Рожкова І.В. // Державне управління: теорія та практика. — 2008 / 2. — № 8. — Режим доступу до журналу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2008-2/>.

12. Справочник по теории автоматического управления / Под. ред. А.А. Красовского. — М.: Наука. Гл. ред. физ.-мат. лит., 1987. — 712 с.

13. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України". — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1602-14> —

14. Закон України "Про державні цільові програми". — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1621-15>

15. Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства України у справах сім'ї молоді та спорту від 01.10.2010 № 1149/3438 "Про затвердження типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі "Фізична культура і спорт" за видатками, що враховуються при визначення обсягу міжбюджетних трансфертів". — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0957-10>